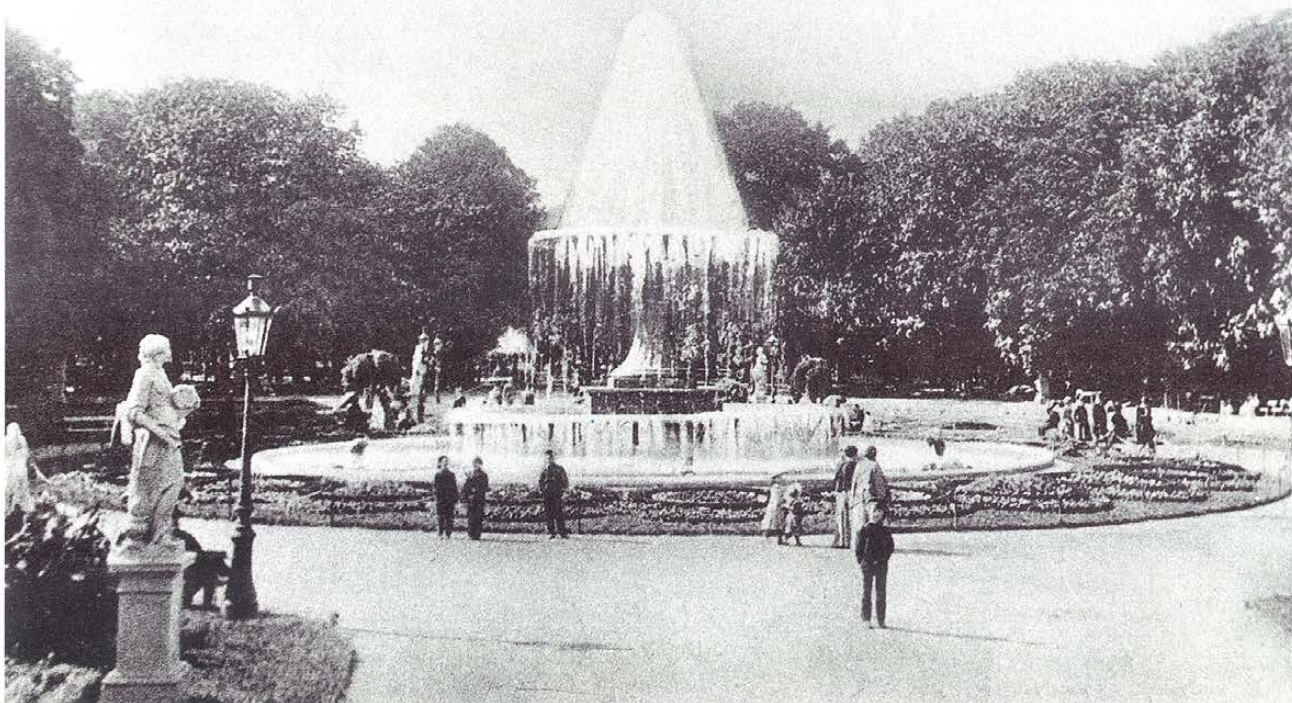

WARSZAWA

Ogród Saski

Ogród Saski przed 1915 r. Reprodukacja pocztówki.

Na okładce: Fragment fontanny w Ogrodzie Saskim – maska Meduzy

cenne, bezcenne/ utracone

Rada redakcyjna
Sławomir Adamczyk, Monika Kuhnke
Jacek Miler, Piotr Ogrodzki
Urszula Paszkiewicz, Anna Różycka

Redaktor naczelna
Barbara Kobielska

Oprac. graficzne
Karvázy ©

Korekta
Krystyna Juriewicz

Ośrodek Ochrony Zbiorów Publicznych
00-461 Warszawa, Al. Ujazdowskie 6
tel./fax 621 04 45; tel. 628 22 85

Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Polskiego
Dziedzictwa Kulturalnego za Granicą
00-071 Warszawa, ul. Krakowskie Przedmie-
ście 15/17 tel./fax 826 30 59

Wydawca **pagina** sp. z o.o.
02-878 Warszawa, ul. Gajdy 38a

Zamówienia na egzemplarze
prosimy kierować na adres redakcji
(Ośrodek Ochrony Zbiorów Publicznych)

w numerze

3

Nowe publikacje
Maria Romanowska-Zadrożna

5

Rewindykacje po traktacie ryskim (IV)
Jacek Miler

6

Zaginieni święci z kościoła w Oleśnie
Piotr Ogródzki

8

Katalog strat wojennych (1939-1945)
Monika Kuhnke

9

Toruńska wystawa
Monika Barwik

10

Międzynarodowe warsztaty
Władysław Białek

11

Utracony „Dorożkarz” Georgesa Seurata
Maria Gargulińska

12

Wielka fontanna w Ogrodzie Saskim
Krzysztof Lesiak, Janusz Mróz

16

Katalog strat
Monika Barwik

20

Rekwizycje wojenne
w Muzeum Czarotoryskich
Ewa Czepielowa

24

O kradzieżach zbiorów w bibliotekach
Ewa Barteczko

28

Straty w zbiorach Łazienek Królewskich (II)
Maciej Choynowski

Nowe publikacje

Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Polskiego Dziedzictwa Kulturalnego za Granicą przygotowuje do wydania pod koniec 1998 r. cztery nowe publikacje: *Straty wojenne. Malarstwo polskie. Obrazy olejne, pastele, akwarele utracone w latach 1939-1945*, opracowane przez Annę Tyczyńską i Krystynę Znojewską z Muzeum Narodowego w Warszawie, *Zabytki dawnego województwa stanisławowskiego. Wykaz z lat 1921-1929*, pod redakcją prof. Ryszarda Brykowskiego i Grażyny Ruszczyk z Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk, *Monumenta variis Radivillorum. Wyposażenie zamku nieświeskiego w świetle źródeł archiwalnych. Cz. I: XVI-XVII w.*, autorstwa dr. Tadeusza Bernatowicza z Uniwersytetu Warszawskiego oraz *Biblioteki na wschodnich ziemiach II Rzeczypospolitej. Informator* opracowany pod kierunkiem naukowym prof. dr hab. Barbary Bieńkowskiej, m.in. przez dr. Urszulę Paszkiewicz i Janusza Szymańskiego, pracowników naszego Biura.

Pierwsza z zaplanowanych publikacji, katalog prezentujący straty malarstwa polskiego, obejmuje zaledwie znikomą część zniszczonych lub zaginionych w wyniku II wojny światowej dzieł polskich artystów. Znalazły się w nim bowiem tylko te obrazy, których identyfikacja – dzięki zachowanym fotografiom – nie będzie trudna. Pominięto natomiast wiele dzieł, o których wyglądzie można jedynie domniemywać z mniej lub bardziej szczegółowych opisów. Autorki opracowały i zweryfikowały zebrany materiał w sposób niezwykle rzetelny. Ich benedyktyńska praca uwieczniona została wspaniałym efektem – z 442 ilustracji poznajemy obrazy, które, jak się może wydawać, są raczej bezpowrotnie stracone dla polskiej kultury. Jednak, jak uczy praktyka, zaginione dzieła sztuki pojawiają się na rynku antykwarycznym lub odnajdują się w zbiorach muzealnych za granicą i dlatego publikacja tego katalogu jest tak ważnym wydarzeniem. W wielu wypadkach może umożliwić zidentyfikowanie prac polskich artystów, utra-

Krzyż kamienny na postumencie z czterema dolnymi odnóżami ludzkimi

conych w wyniku działań II wojny światowej. W tym celu katalog zostanie przekazany licznym placówkom muzealnym w kraju i za granicą, dotrze do domów aukcyjnych i polskich pracowników konsularnych.

Zespół opracowujący *Biblioteki na wschodnich ziemiach II Rzeczypospolitej* wykonał z wielką starannością równie ogromną pracę, gromadząc na 1200 stronach informacje dotyczące zasobów ponad 5100 bibliotek instytucjonalnych i prywatnych. Niewątpliwie jest to pionierskie dzieło, nie było bowiem przed II wojną światową żadnych spisów, które obejmowałyby wszystkie biblioteki z terenów wschodnich rubieży II Rzeczypospolitej. Ogromnych trudności nastroczało dokonanie choćby wstępnej oceny poniesionych strat. Zasobów bibliotek domowych dawnych Kresów Wschodnich można się było jedynie domyślać, gdyż współcześni badacze dysponują nader wątpliwym materiałem. Informacji dostarczają spisy członków Towarzystwa Miłośników Książki,